

Historie Velké ceny Pardubic v hodu břemenem..

Břemeno je ocelová koule na řetězu či struně s ručkou, tak trochu podobné atletickému kladivu, jen mnohem kratší (45 cm) a také těžší (pro ženské složky a žáky 10 kg, dorostence 12 kg, juniory 14 kg a muže 16 kg). Tradice hodu břemenem spadá až do dávnověku, ale i v novodobé historii Olympijských her se házelo břemenem a také např. při mezistátních utkáních gigantů Evropa - Amerika nebo USA – SSSR se házelo dokonce v hale z pevné klece do koulařského sektoru. V ČSSR byl velkým propagátorem hodu břemenem bývalý reprezentant a reprezentační trenér Josef Málek, který začal po pražských stadiónech pořádat soutěže v břemenu zejména pro dospělé závodníky. Disciplína se posléze rozšířila i do dalších měst jako jsou Plzeň, Pacov, Jablonec, Ústí nad Orlicí, Hradec Králové, Brno, ale zejména Pardubice.

První závody v roce 1978 jako Velká cena RH Pardubice zahájily kapitolu tohoto závodu z podnětu vrhačské sekce VAS ČUV ČSTV, která měla v Pardubicích v hotelu Grand seminář. Pořádání se ujali předseda tehdejšího atletického oddílu pan Jindřich Tunka a Pavel Studnička. Startovalo 6 závodníků v kategorii dospělých, zvítězil Bohumil Černík z VŠ Praha ustavujícím rekordem 16,98 m před reprezentantem Herbert Schenkerem (16,60 m). Dorostenec Zdeněk Vejs dosáhl břemenem výkonu 18,65 m, z dnešního pohledu však výkon znehodnotila délka břemena 80 cm. Závod se konal na hlavním koulařském sektoru stadiónu Rudé Hvězdy na Dukle. V dalších letech závod vystřídal i čerstvě zbudovaný kruh u steeplového příkopu, kladivářský sektor na vedlejší škvárové ploše, postupně na dvou kruzích u basketbalové haly, několik ročníků se házelo u Městských lázní na Olšinkách, od roku 2000 pak ze speciálního břemenářského sektoru v ulici Staňkova a poslední ročníky z vrhačského kruhu na zatravněné vedlejší ploše Městského atletického stadiónu. Závod tedy vystřídal 8 vrhačských sektorů.

O rok později již startovalo 9 závodníků a zvítězil silák Stanislav Pluhař ze Staré Boleslavi výkonem 19,56 m před Bohumilem Černíkem, který se zlepšil na 17,40 m. Bylo rozhodnuto o pravidelném termínu soutěže vždy první neděli v březnu.

V roce 1980 při 3. ročníku Velké ceny přijelo již 13 mužů, 5 dorostenců starších a 2 mladší. Stupně vítězů obsadili reprezentanti Dukly Praha Radek Skoumal (20,14 m), Zdeněk Bednář (20,06 m), František Vrbka (19,45 m). V dorostencích starších pak vyhrál Miroslav Zeman z Ústí nad Orlicí (15,34 m) a v mladších domácí Petr Vejs (13,58 m).

Závod získával na oblibě. Při 4. ročníku v roce 1981 startovalo už 15 mužů, 5 starších a 7 mladších dorostenců. Reprezentanti Dukly opět ovládli čelo závodu, tentokrát zvítězil František Vrbka (20,65 m) před Zdeňkem Bednářem (20,38 m) a Radkem Skoumalem (19,90 m). Závod starších dorostenců vyhrál Josef Štěpánek ze Spartaku Hradec Králové výkonem 18,08 m, mezi mladšími dorostenci zvítězil opět Petr Vejs z Rudé Hvězdy (16,28 m).

V poli závodníků se každoročně objevovala jména, která v Československu především v hodu kladivem něco znamenaly. V roce 1989 startovalo v závodě 14 mužů, 8 starších a 6 mladších dorostenců. Čelo hlavního závodu znovu obsadila trojice z Dukly Praha. František Vrbka hodil skvělých 21,57 m, Radek Skoumal se zlepšil na 20,72 m a objevil se nováček Jiří Rodr (18,46 m). Dorostence starší vyhrál Petr Středa z Hradce Králové (17,48 m) a mladší pak Martin Haškovec ze Sokola Žabovřesky (14,78 m).

Rekordní účast byla při 6. ročníku v roce 1983 a to celkem 36 účastníků. Soutěž mužů byla dokonce rozdělena do dvou závodů. Zvítězil v novém rekordu František Vrbka (22,64 m) před Radkem Skoumalem (21,76 m) a Zdeňkem Bednářem (21,54 m). Dorostence starší vyhrál Petr Vejs z RH Pardubice (18,16 m) a mladší Robert Brič z Baníku Sokolov (15,14 m).

Počasí vůbec nepřálo 7. ročníku v roce 1984. Přijelo 13 mužů, 6 starších dorostenců a poprvé házeli i dva žáci. O to větší radost byla z výkonů. František Vrbka překonal světový rekord Jurije Sedycha (23,56 m) na famózních 23,73 m, za ním se zlepšil Zdeněk Bednář na 22,65 m, 3. skončil Radek Skoumal výkonem 20,32 m. Nutno upozornit na to, že 4. – 6. místo patřilo domácím: Petr Vejs (18,21 m), František Stratil (16,68 m) a Oldřich Jirout (16,26 m). Dorostence starší vyhrál Martin Haškovec ze Spartaku Hradec Králové (17,23 m). Mezi žáky se poprvé objevuje jméno Jindřich Blažek (Dynamo Pardubice), který hodil 10,45 m.

Světový rekord padl i v následujícím 8. ročníku v roce 1985. Opět František Vrbka přidal k rekordu 3 cm (23,76 m). Poprvé také přijela natáčet šoty ze závodů Česká televize. Na druhém místě skončil Zdeněk Bednář (21,50 m) a na 3. místě bylo nové jméno Pavel Novosád (Sparta Praha) s výkonem 21,16 m. Starší dorostence vyhrál Otto Kohout ze Slávie Praha výkonem 17,64 m a mladší pak Josef Robovský z Pardubického Dynama (14,96 m). Celkově se závodů zúčastnilo 31 závodníků.

Vysokou kvalitu měl i následující ročník 9. 3. 1986. Vyhrál opět František Vrbka (23,52 m) před Zdeňkem Bednářem (22,59 m) a opět se objevilo nové jméno v dresu Dukly Jaroslav Pelc (19,79 m). Mezi staršími dorostenci začala vrhačská éra Pavla Sedláčka z Jiskry Litomyšl (18,59 m) a mladší dorostence vyhrál Jindřich Blažek z Dynama (17,71 m), žáky pak Jan Fridrich z LIAZu Jablonec (9,56 m). Celková účast byla 35 sportovců.

Jubilejní 10. ročník se povedl výkony i počasím. Startovalo 17 mužů, vítězem se stal Miroslav Vričan z Dukly výkonem 21,52 m před Otto Kohoutem (20,29 m) a Josefem Štěpánkem z VŠ Praha (19,79 m). Starší dorostence vyhrál Jindřich Blažek výkonem 18,78 m, mladší pak Josef Šťastný ze Spartaku Hradec Králové výkonem 16,67 m. Zúčastnilo se celkem 30 závodníků.

Jedenáctý ročník poznamenalo úmrtí jednoho z hlavních pořadatelů Jindřicha Tunky a bylo rozhodnuto, že soutěže mládeže budou každoročně jako jeho memoriál. Hlavní závod vyhrál Pavel Sedláček z Dukly výkonem 21,75 m před Miroslavem Vričanem (20,84 m) a Josefem Štěpánkem (20,62 m). Velký souboj byl mezi staršími dorostenci. Jan Košťál z Dukly zvítězil výkonem 20,27 m a Jindřich Blažek skončil na 2. místě výkonem 20,17 m. Mladší dorostence vyhrál Milan Horák ze Slávie výkonem 16,14 m a žáky Jiří Horák z Jablonce výkonem 14,03 m. Celkem startovalo 24 závodníků.

K oblíbenosti závodu přispělo, že pořadatel umožnil všem zúčastněným vždy 6 pokusů, takže závody měly slušnou oblibu. 12. ročník patřil především dospělým, kterých v roce 1989 přijelo 25. Vyhrál Pavel Sedláček (22,34 m), druhý byl František Vrbka (22,00 m) a třetí Miroslav Vričan (20,81 m). Druhý ročník Memoriálu J. Tunky v hodu břemenem mládeže vyhráli: st. dorostenec Josef Šťastný (Spartak HK) 17,62 m, ml. dorostenec Jiří Horák z Jablonce (14,12 m) a žák Jiří Böhm (Jablonec) 13,96 m. Zúčastnilo se 35 sportovců.

13. ročníku se zúčastnilo 30 závodníků z 11 oddílů. V mužích pokračovala éra Pavla Sedláčka (1. místo a 23,20 m), starší dorostence vyhrál Dalibor Menšík z Dynama výkonem 19,39 m, mladší dorostence (startovali však s břemenem o hmotnosti 10 kg) pak Jiří Böhm výkonem 16,20 m.

14. ročník v roce 1991 převzal do péče atletické oddíl Dynamo Pardubice. Soutěžilo se na nových sektorech u Městských lázní a účast byla pouze 15 závodníků. Startovalo jen 9 mužů a vítězem se stal Pavel Sedláček výkonem 20,27 m, mezi juniory vyhrál Dalibor Menšík výkonem 18,09 m, dorosteneckou kategorii ovládl Jiří Horák (Jablonec) 18,54 m.

15. ročník byl naposledy Velkou cenou AC Pardubice (bývalé Dynamo), Memoriál Jindřicha Tunky zůstal beze změny. Startovalo 27 účastníků a padaly rekordy. V kategorii žáků překonal rekord Martin Svoboda z Jablonce výkonem 16,21 m, mezi dorostenci Martin Kliment z Bánské Bystrice 18,84 m

(vyhrál i kategorii juniorů – 17,54 m), v kategorii mužů Pavel Sedláček znovu vyrovnal český i světový rekord výkonem 23,76 m. Jen pro zajímavost – Pavel Sedláček přešlápl výkon 24,74 m!

V roce 1993 uspořádali závod v hodu břemenem společně atletické oddíly AC Pardubice a AFK SKP Pardubice (bývalá RH) na sektorech za Městskými lázněmi. Slunečné počasí přivítalo 15 závodníků. Závod mužů vyhrál Josef Štěpánek z Chrudimi výkonem 19,02 m, mezi juniory zvítězil Jiří Horák (17,64 m) a mezi dorostenci Martin Svoboda z Jablonce (16,68 m).

V roce 1994 proběhl 17. ročník závodu poprvé jako Velká cena Pardubic v hodu břemenem dospělých a 7. ročník Memoriálu Jindřicha Tunky v hodu břemenem mládeže. Do Pardubic přijelo 22 závodníků, poprvé byla vypsána i kategorie veteránů, zde zvítězil František Valíček z Mor. Slávie Brno výkonem 15,76 m (bř. 12 kg). V hlavním závodě mužů se poprvé představil Vladimír Maška z Jablonce, který zvítězil výkonem 20,08 m, v závodě juniorů překonal své soupeře Martin Kliment z Banské Bystrice v novém slovenském rekordu 19,90 m, i mezi dorostenci byl překonán český rekord z rukou Martina Svobody z Jablonce výkonem 19,06 m.

V roce 1995 přivítal 24 účastníků Velké ceny Pardubic čerstvě napadaný sníh. Poprvé v historii se závodů zúčastnilo i 5 žen. Kvůli velkému zájmu v kategorii mužů byl závod opět rozdělen do dvou skupin. V celkovém pořadí skončil na 1. místě opět Vladimír Maška výkonem 21,58 m, mezi ženami vyhrála Markéta Procházková z Turnova v novém českém rekordu výkonem 14,40 m. I v Memoriálu J. Tunky padl rekord a to v kategorii žáků. Překonal ho Lukáš Melich z Turnova výkonem 16,58 m. Mezi dorostenci zvítězil Luboš Fanta z Turnova výkonem 9,69 m, u juniorů pak Martin Svoboda z Jablonce výkonem 18,26 m.

19. ročník Velké ceny přivedl do Pardubic 30 závodníků. Padl nový český rekord v kategorii žen, postarala se o něj Markéta Procházková výkonem 15,46 m. V kategorii mužů zvítězil opět Vladimír Lukáš Melich s 18,49 m a mezi žáky domácí Roman Koucký výkonem 11,42 m.

Jubilejní 20. ročník překvapil rekordní účastí. V Pardubicích tento rok startovalo 42 závodníků (16 v kategorii mužů, 3 veteráni, 8 žen, 2 junioři, 7 dorostenců a 6 žáků). Čtvrtý rok za sebou ovládl závod mužů Vladimír Maška výkonem 21,82 m, mezi veterány zvítězil Milan Matoušek z Jablonce s 16,47 m, mezi ženami opět posunula hranici Českého rekordu Markéta Procházková na 17,19 m, Juniory vyhrál Filip Rešl ze Spartaku Praha 4 (15,60 m), nový rekord padl v kategorii dorostenců díky Lukáši Melichovi (21,23 m), mezi žáky byl první Roman Koucký (15,97 m).

Obliba závodů Velké ceny stále rostla. V roce 1998 závodilo již 45 sportovců, neodrazilo je ani chladné proměnlivé počasí. V mužské kategorii si to mezi sebou „rozdali“ starý i nový „král“ Pavel Sedláček a Vladimír Maška. Sedláček nakonec zvítězil o pouhých 6 cm výkonem 22,06 m. V ženách kralovala nadále Markéta Procházková s 16,68 m. V rekordním počtu 10 veteránů vynikl František Valíček z JE Dukovany výkonem 17,30 m (bř. 9,2 kg), v juniorské kategorii mohli diváci vidět nový český rekord z rukou Lukáše Melicha (20,87 m), dorostence vyhrál Jan Bartůněk z Jablonce (17,69 m), žáky pak Dušan Král z Turnova (15,66 m).

22. ročník Velké ceny přinesl nový světový rekord v kategorii mužů. Postaral se o něj Vladimír Maška výkonem 24,22 m. Ve veteránech vyhrál Miroslav Jebavý výkonem 14,91 m (bř. 10 kg), mezi ženami Lucie Vrbenská s 15,98 m, v kategorii juniorů zvítězil opět v novém českém rekordu Lukáš Melich výkonem 22,20 m, v kategorii dorostenců Roman Koucký (18,40 m) a u žáků Ladislav Nekvapil z Chrudimi (15,78 m).

Rok 2000 byl opět rekordní co do počtu závodníků (51). Za chladného, větrného počasí se sněhovými přeháňkami nastoupilo k závodů 15 mužů, 15 žen, 7 veteránů, 4 junioři, 7 dorostenců a 5 žáků. Soutěž mužů vyhrál Vladimír Maška výkonem 23,15 m, soutěž žen Markéta Hajdu (Procházková)

v novém českém rekordu 17,50 m, mezi veterány prostějovský Miroslav Jebavý výkonem 16,54 (bř. 9,07 kg), u juniorů Jan Bartůněk z Jablonce výkonem 18,31 m, u dorostenců Martin Pítr z Olomouce (15,83 m), u žáků byl překonán stávající český rekord závodníkem z Kladna Michalem Fialou (17,27 m).

Podobné povětrnostní podmínky čekaly zájemce o jarní házení i o rok později. Přesto přijelo 52 vrhačů (16 mužů, 14 žen, 3 veteráni, 13 juniorů, 5 dorostenců a 1 žák). Pardubice mohly opět vidět překonání světového rekordu v hodu břemenem mužů z rukou Vladimíra Mašky (25,04 m) a překonání českého rekordu o jediný centimetr v kategorii žen díky Markétě Hajdu (17,51 m). U veteránů hodil nejdále František Valíček (17,76 m, bř. 9,08 kg), mezi juniory Dušan Král z Turnova (19,37 m), mezi dorostenci Michal Fiala z Kladna (18,25 m) a mezi žáky Jakub Kubálek z Kladna (11,88 m).

Ani v roce 2002 povětrnostní přeháňky závodníkům nepřáli, ale i v jako předešlých letech byl překonán účastnický rekord (54 startů). Výkony v mužské kategorii se tentokrát jen těsně nedostala přes 20 m hranici, zvítězil Lukáš Melich výkonem 19,97 m, český rekord čekal pořadatele i diváky v soutěži žen díky Markétě Hajdu (18,77 m) a v soutěži dorostenců díky Michalu Fialovi z Kladna (21,42 m), veteránské kolegy opět překonal František Valíček výkonem 17,71 m (bř. 9,08 kg), v juniorech vyhrál Dušan Král (21,14 m), žáky Pavel Bukvic z Turnova výkonem 16,03 m.

Šedesátka startujících, to v Pardubicích ještě nebylo. 26. ročník VC v hodu břemenem byl rekordní co do počtu účastníků, tak i výkonnostně. Vladimír Maška překonal v kategorii mužů světový i český rekord výkonem 25,40 m, nový rekord padl i v soutěži žen díky Lucii Vrbenské z pražského Olympu (19,64 m). Soutěž veteránů vyhrál Miloslav Vavrys z Třince výkonem 19,14 m, juniorský závod Michal Fiala (20,39 m, dorostence Tomáš Kulenda ze Zlína (20,57 m) a žáky Tomáš Janda z Jablonce (16,78 m).

27. ročník Velké ceny nově pod pořadatelství Hvězdy SKP Pardubice (dříve AFK SKP) ovládly ženy. Závodilo jich celkem 21 v čele s Lucií Vrbenskou (18,33), mužů přijelo 17 a prim si udržel Vladimír Maška výkonem 23,97 m, Mezi veterány zvítězil opět František Valíček výkonem 16,16 m (bř. 9,08 kg). Kategorii juniorů vyhrál Michal Fiala výkonem 21,84 m, dorostence Pavel Bukvic (19,79 m) a žáky David Střelec z Jablonce s 13,34 m.

V roce 2005 se na závodě nepříznivě podepsalo počasí. Do Pardubic přijelo 36 závodníků (12 mužů, 3 veteráni, 10 žen, 4 junioři, 4 dorostenci a 3 žáci). Hlavní soutěž mužů vyhrál Lukáš Melich výkonem 23,42 m, mezi ženami zvítězila domácí Jitka Svatošová (14,57 m), ve veteránech obsadil 1. místo Miroslav Jebavý (ročník 1934) z Prostějova výkonem 16,11 m (bř. 7,26 kg). Mezi juniory si odvezl prvenství Miroslav Pavlíček z Kladna výkonem 17,88 m, mezi dorostenci Tomáš Janda z Jablonce (17,54 m) a mezi žáky Tomáš Voňavka z Kladna výkonem 17,29 m.

Chuť si pořadatelé i závodníci spravili hned příští rok při 29. ročníku. 54 startujících a kvalitní výkonnostní bilance všechny potěšila. Mezi muži zvítězil Lukáš Melich skvělým výkonem 24,75 m, v ženách pak Lucie Vrbenská (18,61 m), veterány v tomto ročníku zastoupil pouze pamětník prvních let VC Bohumil Černík z Prahy výkonem 17,25 m. Mezi juniory zvítězil Pavel Bukvic z Turnova výkonem 21,10 m, mezi dorostenci Tomáš Voňavka z Kladna výkonem 17,59 m, u žáků Šimon Petříček z Jablonce výkonem 12,83 m.

Velký zájem o závodění byl i v roce 2007. Nastoupilo 18 mužů a zvítězil Vladimír Maška výkonem 22,87 m, žen startovalo celkem 21, na 1. místě skončila Kateřina Šafránková výkonem 18,66 m, mezi čtyřmi veterány zvítězil opět František Valíček výkonem 15,10 m (bř. 9,08 kg), své 3 soupeře překonal v kategorii veteránů Ondřej Semerád z Hvězdy výkonem 17,19 m, mezi 3 dorostenci kraloval Roman

Trčala ze Zlína výkonem 16,09 m a třešničkou na dortu byl žákovský rekord domácího Romana Straška 18,33 m.

31. ročník ozdobil nový český rekord žen Kateřiny Šafránkové (20,11 m). V kategorii mužů zvítězil Lukáš Melich výkonem 24,52 m, veterány vyhrál Vladimír Novotný z Litomyšle výkonem 18,66 m (bř. 9,08 kg), mezi juniory byl 1. Tomáš Voňavka z Kladna výkonem 17,48 m, mezi dorostenci Roman Straško (19,06 m) a mezi žáky Jaromír Pumr z Mladé Boleslavi výkonem 16,10 m. Celkem se akce zúčastnilo 43 závodníků.

I rok 2009 byl velmi úspěšný. Poprvé byly jednotlivé kategorie pojaty jako Velké ceny pardubických firem a podniků. V nabitém poli závodníků (48) padla celá řada skvělých výkonů. O další posunutí českého rekordu se postarala opět Kateřina Šafránková a to až na metu 21,46 m. Za zmínku jistě stojí i dva překonané krajské výkony domácí Terezy Králové a Petra Kouckého. V soutěži mužů zvítězil Michal Fiala výkonem 21,27 m, v soutěži veteránů Vladimír Novotný z Litomyšle výkonem 17,02 m (bř. 9,08 kg), v Memoriálu J. Tunky v soutěži juniorů zvítězil Tomáš Voňavka z Kladna výkonem 18,26 m, mezi dorostenci Lukáš Kotrba z Kladna výkonem 19,81 m a mezi žáky Karel Turanský z Kladna výkonem 17,61 m.

O rok později se sešlo při Velké ceně v hodu břemenem v Pardubicích 43 závodníků a opět byly k vidění skvělé výkony, včetně nejlepšího krajského výkonu žen v hodu kladivem z rukou domácí Kristýny Kroužkové (17,99 m). V kategorii žáků vyhrál František Wiesner z Chrudimi výkonem 8,65 m, Mezi dorostenci vyhrál Jaromír Pumr z Mladé Boleslavi výkonem 18,21 m, v juniorech byl nejlepší domácí Daniel Čapek výkonem 16,92 m. Pěkně byla nabitá soutěž mužů, kde startovalo 17 závodníků. Zvítězil Michal Fiala z Kroměříže výkonem 21,36 m, v kategorii žen pak kolínská Kateřina Šafránková pěkným výkonem 20,44 m. Celkem 7 závodníků nastoupilo i k soutěži veteránů, kde nejlepšího výkonu 17,21 m dosáhl Vladimír Novotný z Litomyšle.

Účast na Velké ceně v hodu břemenem v roce 2011 byla ovlivněna zimním počasím, z velké části ji ale zajišťovali domácí závodníci, kterých k soutěžím nastoupilo celkem 14. V kategorii žáků zvítězil domácí Jaroslav Lauterkranc výkonem 11,43 m, mezi dorostenci také domácí Radek Molnár pěkným výkonem 15,17 m, junioři Hvězdy obsadili ve své kategorii také první 3 místa, nejlepší byl Roman Straško výkonem 18,61 m. První místa v ostatních kategoriích unikly Hvězdě jen těsně. Mezi veterány zvítězil František Valíček ze Žabovřesk výkonem 16,28 m, v kategoriích dospělých excelovali reprezentanti Michal Fiala z Kroměříže výkonem 19,65 m a Kateřina Šafránková z Kolína výkonem 20,14 m.

Naopak skvělých atletických podmínek využilo v roce 2012 jen 26 vrhačů, ale výkony stály za to. Příchozí mohli vidět nový český rekord v hodu břemenem žen z rukou kolínské Kateřiny Šafránkové skvělým výkonem 22,41 m a dalších skvělých výkonů, jako např. 18,10 m od domácí Terezy Králové. Mezi muži zvítězil již po několikáté Michal Fiala z Kroměříže výkonem 21,44 m, veterány vyhrál Tomáš Schneiberg z Čáslavi (13,60 m), veteránky Alexandra Adlerová z Bíliny (11,37 m), juniory Jan Formáček z Turnova (15,72 m) a dorostenci Adam Kolář ze Spartaku Praha 4 (15,56 m).

Závěr:

35 ročníků Velké ceny Pardubic v hodu břemenem je v rámci České republiky jistě unikátní a také těžko napodobitelný. Samotný závod dostal od roku 1998 mladší sestru v podobě Malé ceny Hvězdy v hodu břemenem. Tato akce je především pro domácí závodníky na rozzávodění před Velkou cenou, ale přijeli i přespolní a bylo dosaženo celé řady velmi dobrých výsledků.

Z Pardubic si závodníci odváželi vždy něco na památku počínaje diplomy, přes pardubický perník, drobné ceny, ale s nástupem kapitalismu také slušné finanční odměny. Každý ze závodníků obdržel pamětní plakát s fotografiemi nejlepších sportovců. Plakáty dostali i partneři závodu a byly také vyvěšeny na všech výlepových plochách v Pardubicích. Tradice akce zavazuje, abychom v této soutěži i v dalších letech pokračovali.

Zpracoval: Pavel Studnička